

Функције државних установа, које се односе на усвајање правних аката у економској области, пре или касније постају предмет оцено уставних судова. У том смислу, уставни судови имају велику одговорност: они морају да оцено одлуке које су усвојиле државне установе и утврде да ли прописане законске мере, којима се ограничава финансирање одређених области или зајемчених права социјалне заштите, заиста проистичу из објективних околности и да ли такве одлуке за време економске кризе представљају примерене мере, у складу са Уставом. Да ли ће уставни суд деловати успешно приликом бављења оваквим проблемима зависи не само од законског уставног оквира, већ и од начина на који таква установа делује у друштвеном, политичком и законском окружењу.

Економска криза је за уставне судове покренула бројна и сложена питања. Пре свега, да ли уставни судови у условима економске кризе могу да се баве економским питањима, одлучују о уставности „кризног“ буџета држава, израђују нову уставну доктрину или поново тумаче постојећу. Глобалном економском штедњом су погођена најосетљивија подручја, међу којима су и права зајемчене социјалне заштите, па су пензије, зараде и породилска одсуства постала нека од горућих питања. Сада је у жижи и питање зајемчених социјалних права судија, односно смањење њихових зарада. Уставни судови морају да одлуче да ли је допуштено смањити судијске плате за време економске кризе и да ли такво смањење крши уставне принципе независности именованих судија и самих судова. Сврха овог излагања је да укаже на неке аспекте који су настали у процесу развоја уставне јуриспруденције Уставног суда Литваније, а који су били одређени глобалним променама у привреди.

2. Социјална заштита – важна област уставних права Институције уставне надлежности, дакле уставни судови, непрестано тумаче права и слободе лица утврђене уставом, па су крајње границе ових права већ повучене у уставној јуриспруденцији. Прихватањем јуриспруденцијског устава проширује се не само концепт уставних права, већ и могућност признавања људских права као уставних.

На развој ових права утицала је и сама чињеница да су, у већини нових устава, права из области социјалне заштите садржана *expressis verbis*. В. Садурски их дели у четири групе. Устави Белорусије, Чешке Републике, Молдавије, Пољске, Румуније, Русије, Словачке и Украјине сврстани су у прву групу, где су права на социјалну заштиту шире регулисана (социјална сигурност, образовање, здравствено осигурање, право на рад, итд.); устави Бугарске, Мађарске (до 2012. године), Македоније, Црне Горе, Србије и Словеније, у којима је обим права социјалне заштите ограничен (право на образовање, здравствену заштиту, право на рад, итд.) сврстани су у другу групу; уставе Естоније, Летоније и Литваније, који консолидују право на социјалну сигурност, образовање и здравствену заштиту, док су остала права социјалне заштите веома ограничена (према